

บทที่ ๘

ผลของการบริหารงานของกระทรวงพาณิชย์ที่มีต่อการค้าต่างประเทศของไทย *

การศึกษาถึงผลของการบริหารงานของกระทรวงพาณิชย์ต่อการค้าต่างประเทศของไทย อาจกระทำไปโดยศึกษาจากภาวะสินค้าออก สินค้าเข้า และดุลการค้าของประเทศไทย โดยคำนึงถึงโครงสร้างในการบริหารดังกล่าวมาในบทที่ ๓ แล้วพิจารณาว่ากระทรวงพาณิชย์มีส่วนในกิจการดังกล่าวอย่างไรและก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้าง ดังที่ผู้เขียนจะบรรยายถึงข้อเท็จจริง และให้การวิเคราะห์ วิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ก. สินค้าออกที่สำคัญของไทย

ในสมัยเมื่อเริ่มตั้งกระทรวงพาณิชย์ขึ้นมาใหม่ ๆ นั้น สินค้าออกของไทยที่มีมูลค่าเกินกว่า ๑ ล้านบาทขึ้นไปมีอยู่เพียง ๑๐ ชนิดเท่านั้น ได้แก่ ข้าว ถั่วเขียว ไม้สัก ใต๋ ยางพารา ปลา ไม้เบญจพรรณ ครั่ง เนื้อมะพร้าวแห้ง และหนังสัตว์ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรทั้งสิ้น แต่ในปัจจุบันนี้สินค้าออกของไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากทั้งชนิด ปริมาณ และมูลค่า โดยมีการส่งผลิตภัณฑ์ทางการอุตสาหกรรมหลายชนิดออกไปยังต่างประเทศ เช่น ปูนซีเมนต์ ไม้ฉัด อาหารกระป๋อง เครื่องเวทภัณฑ์ ยางรถยนต์ ผ้า หลอดไฟฟ้า เบียร์และวิทยุทรานซิสเตอร์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี สินค้าออกของไทยในปัจจุบันที่เป็นสินค้าหลักในการทำรายได้ให้แก่ประเทศยังคงเป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรทั้งสิ้น ได้แก่ ข้าว ถั่วเขียว ยางพารา ข้าวโพด ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปอ ถั่วเขียว ถั่วเขียว ไม้สัก กุ้งสด ไบยาสูบ แร่พลูออไรท์ และข้าวฟ่าง ซึ่งมีสถิติการส่งออกของสินค้าดังกล่าวดังต่อไปนี้คือ.-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ผู้เขียนใคร่ที่จะให้ความเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับบทที่ ๘ ว่า ตัวเลขมูลค่าการค้า การเพิ่มสินค้าขาออก การลดการนำเข้า และการแก้ปัญหาดุลการค้าให้ขาดดุลน้อยลง หากได้เป็นผลงานของกระทรวงพาณิชย์โดยลำพังแต่เพียงฝ่ายเดียวไม่ แต่เป็นผลงานร่วมกันของหลายฝ่ายทั้งภาคของรัฐบาลและภาคของเอกชน และบางที่ภาคเอกชนจะมีบทบาทมากกว่าเสียด้วยซ้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านฝ่ายผลิตทั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

ตารางที่ ๒

สถิติการส่งข้าวออกของไทย

ปริมาณ : ล้านเมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๑.๒๗	๓,๒๔๐	๒,๕๕๑
๒๕๐๖	๑.๔๒	๓,๕๒๔	๒,๔๑๑
๒๕๐๗	๑.๕๐	๔,๓๘๕	๒,๙๐๕
๒๕๐๘	๑.๕๐	๔,๓๓๕	๒,๘๘๑
๒๕๐๙	๑.๕๑	๔,๐๐๑	๒,๖๔๕
๒๕๑๐	๑.๔๘	๔,๖๕๓	๓,๑๓๕
๒๕๑๑	๑.๐๗	๓,๙๗๕	๓,๕๓๔
๒๕๑๒	๑.๐๒	๒,๕๔๕	๒,๔๙๔
๒๕๑๓	๑.๐๖	๒,๕๑๖	๒,๓๖๕
๒๕๑๔	๑.๖๖	๒,๕๐๑	๑,๕๑๕

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๑๕

จากสถิติการส่งข้าวออกของไทยในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่านับตั้งแต่ปี ๒๕๐๕ เป็นต้นมาปริมาณการส่งข้าวออกของไทยได้ลดลงเรื่อยมา จนกระทั่งถึงปี ๒๕๑๔ ปริมาณการส่งออกจึงได้กระเตื้องขึ้นมา สาเหตุที่ปริมาณการส่งออกลดลง เนื่องมาจากปัจจัยหลายประการกล่าวคือ ประเทศผู้บริโภครายต่างพยายามปลูกข้าวให้ไ้มากขึ้นเพื่อให้เพียงพอ

หอการค้าโลก ประเทศผู้ผลิตหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาสามารถผลิตข้าว
 ได้มากขึ้น นอกจากนั้นสหรัฐอเมริกายังส่งข้าวจำนวนมากออกในรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือ
 ตามรัฐบัญญัติ ๔๘๐ (P.L.480) และญี่ปุ่นส่งข้าวออกให้แก่หลายประเทศในภูมิภาค
 เอเชียในรูปแบบของการให้กู้ยืมในระยะยาวอีกด้วย จากสาเหตุดังกล่าวได้ทำให้ตลาดข้าวของ
 โลกกลายเป็นตลาดของผู้ซื้อ (buyers' market) กล่าวคือ ผู้ซื้อมีอิทธิพลต่อราคาขาย
 มาก ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับการแข่งขันในด้านราคากับประเทศผู้ส่งออกรายอื่น ๆ
 เช่น ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นอย่างมาก ในปี ๒๕๑๑ เป็นปีที่
 ประเทศไทยขายข้าวได้ราคาดีที่สุดในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา โดยมีราคาส่งออกเฉลี่ยเมตริก
 ตันละ ๓,๕๓๔ บาท และหลังจากนั้นมาราคาข้าวส่งออกก็อยู่ในเกณฑ์ต่ำตลอดมา สำหรับในปี
 ๒๕๑๕ คาดว่าจะส่งข้าวออกได้ประมาณ ๒ ล้านเมตริกตัน และราคาคงจะต่ำกว่าในปี ๒๕๑๔
 เล็กน้อย ทั้งนี้ เนื่องมาจากประเทศผู้ผลิตข้าวหลายประเทศ เช่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย
 บังกลาเทศ และเขมร เก็บเกี่ยวข้าวไม่ไคผล นอกจากนั้น ญี่ปุ่นยังมีนโยบายลดการผลิตข้าว
 ลงอีกด้วย ประเทศลูกค้าสำคัญได้แก่ ฮองกง สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และอินเดีย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓

สถิติการส่งออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน
มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	สินแร่ ๑๙,๘๔๑	๖๘๕	๓๙,๕๒๔
๒๕๐๖	สินแร่ ๒๒๒,๐๐๓	๙๕๑	๓๓,๖๓๓
๒๕๐๗	สินแร่ ๒๒๒,๓๓๙	๙๖๑	๔๓,๐๑๙
๒๕๐๘	สินแร่ ๑๕,๙๒๓	๓๖๓	๔๘,๙๑๘
	โลหะ ๔,๙๘๐	๓๙๙	๘๓,๖๘๒
๒๕๐๙	สินแร่ ๑,๓๐๕	๒๕	๑๙,๑๕๓
	โลหะ ๑๓,๕๙๓	๑,๒๙๑	๙๓,๓๓๓
๒๕๑๐	สินแร่ ๑๑๐	๒	๑๘,๑๘๒
	โลหะ ๒๖,๙๙๓	๑,๘๒๐	๖๗,๔๑๕
๒๕๑๑	โลหะ ๒๙,๐๑๓	๑,๕๑๐	๕๒,๘๗๒
๒๕๑๒	โลหะ ๒๓,๔๓๑	๑,๖๓๑	๖๙,๖๐๙
๒๕๑๓	โลหะ ๒๒,๒๔๖	๑,๖๑๘	๗๒,๙๐๑
๒๕๑๔	โลหะ ๒๑,๙๐๓	๑,๕๖๑	๗๑,๙๓๕

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำเดือน
สิงหาคม ๒๕๑๕

ก่อนปี ๒๕๐๘ ประเทศไทยส่งคีมุกออกในลักษณะที่เป็นสินแร่แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ในปี ๒๕๐๘ ได้มีการก่อตั้งโรงงานถลุงคีมุกขึ้นที่จังหวัดภูเก็ต จึงทำให้ปริมาณการส่งสินแร่คีมุกออกเริ่มลดลงตามลำดับ โดยเปลี่ยนเป็นการส่งออกในรูปแบบโลหะคีมุกแทน จนกระทั่งในปี ๒๕๑๑ ประเทศไทยจึงส่งโลหะคีมุกออกแต่เพียงอย่างเดียวเรื่อยมา ปี ๒๕๑๐ เป็นปีที่ประเทศไทยส่งคีมุกออกมีปริมาณและมูลค่าสูงสุดในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา หลังจากนั้นปริมาณการส่งออกก็เริ่มลดลง เนื่องจากสหรัฐอเมริกาและเนเธอร์แลนด์ ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้ารายใหญ่ได้ลดการสั่งซื้อลง นอกจากนี้ปริมาณความต้องการใช้คีมุกเพื่อการอุตสาหกรรมภายในประเทศยังเพิ่มขึ้นอีกด้วย ส่วนทางด้านของราคาโลหะคีมุกนั้น มีการขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่ตลอดเวลา โดยในปี ๒๕๐๘ ซึ่งเป็นปีแรกของการส่งโลหะคีมุกออกมีราคาเฉลี่ยเมตริกตันละ ๘๓,๔๙๒ บาท ซึ่งเป็นราคาเฉลี่ยสูงสุดและในปี ๒๕๑๑ มีราคาเฉลี่ยเมตริกตันละ ๒๒,๘๙๒ บาท ซึ่งเป็นราคาเฉลี่ยต่ำสุด สำหรับการส่งโลหะคีมุกออกในปี ๒๕๑๕ คาดว่า จะมีปริมาณลดลงจากปี ๒๕๑๔ เนื่องจากสงครามเวียดนามได้ผ่อนคลายความรุนแรงลง ทั้งนี้ เพราะคีมุกเป็นสินค้ายุทธปัจจัยในการผลิตอาวุธ ส่วนราคาเฉลี่ยในการส่งออกคงจะไม่ต่ำกว่าเมตริกตันละ ๙๑,๐๐๐ บาท ประเทศคู่ค้าสำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา เนเธอร์แลนด์ และญี่ปุ่น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔

สถิติการส่งยางพาราออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๑๕๔,๑๘๐	๒,๑๑๑	๑๐,๘๓๑
๒๕๐๖	๑๘๖,๘๘๓	๑,๕๐๓	๑๐,๑๘๓
๒๕๐๗	๒๑๖,๕๕๓	๒,๐๖๐	๙,๕๕๓
๒๕๐๘	๒๑๐,๘๕๔	๑,๕๕๔	๙,๕๘๐
๒๕๐๙	๒๐๓,๕๓๕	๑,๘๖๑	๙,๑๕๐
๒๕๑๐	๒๑๑,๑๑๘	๑,๕๓๔	๗,๒๕๕
๒๕๑๑	๒๕๒,๒๒๐	๑,๘๑๖	๗,๒๐๐
๒๕๑๒	๒๓๖,๓๘๑	๒,๖๖๔	๙,๖๓๙
๒๕๑๓	๒๓๕,๖๑๐	๒,๒๓๒	๙,๐๕๕
๒๕๑๔	๓๐๗,๘๓๓	๑,๕๐๑	๖,๑๖๘

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำ
เดือน สิงหาคม ๒๕๑๕

ปริมาณยางส่งออกของประเทศไทยในระหว่างปี ๒๕๐๕ ถึง ๒๕๐๙ อยู่ในลักษณะที่
การเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ส่วนมูลค่าในการส่งออกก็อยู่ในลักษณะเช่นเดียวกัน ทั้งนี้
เนื่องจากราคายางยังอยู่ในเกณฑ์สูง คือมีราคาเมตริกตันละกว่า ๙,๐๐๐ บาท เพราะยาง
สังเคราะห์ยังไม่ีบทบาทเข้ามาแข่งขันในตลาดโลกมากนัก แต่นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๐ เป็นต้นมา

ราคายางไถลดลงเหลือเพียงเมตริกตันละ ๗,๐๐๐ บาทเศษ เพราะถูกยางสังเคราะห์ แข่งขันอย่างหนัก และสหรัฐอเมริกาได้ระบายนยางที่สะสมไว้ออกสู่ตลาดโลก ประเทศไทย จึงพยายามเพิ่มปริมาณการส่งออกเพื่อรักษาระดับมูลค่าการส่งออกไว้ ต่อมาในปี ๒๕๑๒ ราคายางธรรมชาติได้เริ่มสูงขึ้นอีก เนื่องจากยางสังเคราะห์เริ่มขาดแคลน และสหรัฐอเมริกา งดการระบายนยางออกสู่ตลาดโลก แต่ราคายางก็กลับลดลงอีกในปี ๒๕๑๓ และ ๒๕๑๔ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าในปี ๒๕๑๔ ประเทศไทยจะส่งยางออกมากถึง ๓๐๗,๘๙๓ เมตริกตัน แต่ก็ไม่สามารถรักษาระดับมูลค่าการส่งออกไว้ได้ คาดว่าปริมาณการส่งยาง ออกในปี ๒๕๑๕ คงจะใกล้เคียงกับปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๑๔ ส่วนมูลค่าของการส่ง ออกในปี ๒๕๑๕ คงจะต่ำกว่ามูลค่าการส่งออกในปี ๒๕๑๔ เนื่องจากราคายางยังมีแนวโน้มที่จะลดลง ประเทศลูกค้าสำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ เยอรมันตะวันตก มาเลเซีย สิงคโปร์ และอิตาลี

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕

สถิติการส่งข้าวโพดรวมข้าวโพดคอกออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๔๘๘,๑๒๘	๕๑๖	๑,๐๖๖
๒๕๐๖	๓๒๓,๔๘๕	๘๕๓	๑,๑๑๓
๒๕๐๗	๑,๑๔๖,๕๓๓	๑,๓๘๓	๑,๒๐๙
๒๕๐๘	๘๓๑,๓๕๓	๑,๐๐๓	๑,๒๐๖
๒๕๐๙	๑,๒๒๑,๕๕๕	๑,๕๓๖	๑,๒๕๙
๒๕๑๐	๑,๑๕๕,๕๘๑	๑,๔๓๑	๑,๒๕๙
๒๕๑๑	๑,๕๕๘,๑๕๘	๑,๖๔๓	๑,๐๕๓
๒๕๑๒	๑,๕๔๔,๘๑๔	๑,๓๖๓	๑,๑๔๔
๒๕๑๓	๑,๔๔๓,๕๕๕	๑,๕๖๙	๑,๓๖๐
๒๕๑๔	๑,๘๓๘,๓๑๑	๒,๓๘๙	๑,๒๙๑

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

การส่งข้าวโพดออกของประเทศไทยในปี ๒๕๑๔ มีปริมาณและมูลค่าสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยสามารถผลิตข้าวโพดได้มาก เป็นประวัติการณ์ถึงประมาณ ๒ ล้าน ๓ แสนตัน ดังนั้นกระทรวงพาณิชย์จึงได้ทำสัญญาขายข้าวโพดให้กับญี่ปุ่นและสาธารณรัฐจีนซึ่งเป็นลูกค้าประจำในปริมาณที่สูงขึ้น เพื่อพยายามระบายข้าวโพดส่วนที่เกินการบริโภคภายในประเทศออกไปยังต่างประเทศ สำหรับทางกานราคาของข้าวโพดในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา นั้นว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างคงที่ โดยมีราคาเฉลี่ยระหว่างตันละ

๑,๐๕๐ บาท ถึง ๑,๓๐๐ บาทเศษ ในตอนต้นปี ๒๕๑๕ ราคาข้าวโพดส่งออกไกลคดลงเหลือประมาณ ๑,๐๐๐ บาทเศษ แต่มีแนวโน้มที่ราคาจะสูงขึ้นในตอนปลายปี การส่งข้าวโพดออกของไทยในปี ๒๕๑๕ คงจะมีปริมาณและมูลค่าต่ำกว่าปี ๒๕๑๔ มาก เนื่องจากการปลูกข้าวโพดได้รับความเสียหายจากฝนแล้งและราคาตกต่ำในตอนต้นปี ประเทศลูกค้าสำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน สิงคโปร์ ฮองกง และมาเลเซีย

ตารางที่ ๖

สถิติการส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๔๐๐,๓๘๘	๕๒๓	๑,๐๕๕
๒๕๐๖	๕๒๓,๔๔๓	๕๓๙	๑,๐๒๗
๒๕๐๗	๓๓๘,๘๕๙	๖๕๓	๘๘๘
๒๕๐๘	๓๑๙,๔๔๒	๖๗๖	๙๕๐
๒๕๐๙	๖๘๘,๖๐๓	๖๔๔	๙๓๕
๒๕๑๐	๓๘๑,๓๙๓	๓๒๖	๘๕๙
๒๕๑๑	๘๘๘,๘๕๘	๓๓๒	๘๖๙
๒๕๑๒	๕๓๕,๐๘๑	๘๗๖	๘๓๕
๒๕๑๓	๑,๓๒๖,๘๖๕	๑,๒๒๓	๙๒๑
๒๕๑๔	๑,๑๑๒,๕๖๖	๑,๒๖๙	๑,๑๐๕

ที่มา . ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๑๕

ปี ๒๕๑๓ เป็นปีที่ประเทศไทยสามารถส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ซึ่งโคกแก๊งมัน มันสำปะหลังป่น มันสำปะหลังแห้ง และกากมันสำปะหลัง ออกไปขายยังต่างประเทศมี ปริมาณสูงสุด เนื่องจากประเทศไทยผลิตมันสำปะหลังได้เพิ่มขึ้นและความต้องการของโลกมี เพิ่มขึ้น ส่วนปี ๒๕๑๔ เป็นปีที่ประเทศไทยส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกมีมูลค่าสูงสุด เนื่องจากราคาคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกมีราคาดีมากที่สุดคือประมาณเมตริกตันละ ๑,๑๐๐ บาท ภายหลังจากที่ราคาคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกได้ตกต่ำตลอดมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๓ โดยไม่เคยมี ราคาถึงเมตริกตันละ ๑,๐๐๐ บาทเลย และราคาในบางปีลดลงเหลือเพียงเมตริกตันละ ๘๐๐ บาทเศษเท่านั้น คาดว่าในปี ๒๕๑๕ ประเทศไทยคงจะส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกมี ปริมาณและมูลค่าใกล้เคียงกับปี ๒๕๑๔ ทั้งนี้เพราะปริมาณการผลิตมันสำปะหลังยังคงสูง ราคาคาผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกยังคงมีราคาสูง และพ่อค้าผู้ส่งออกโดยรวมมีอภัยกับกระทรวง ทบวงกรมในการรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกมากขึ้น ประเทศลูกค้าสำคัญโคกแก๊ง สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ และเยอรมันตะวันตก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๗

สถิติการส่งออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน
มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๒๓๗,๘๘๘	๕๗๘	๒,๔๓๔
๒๕๐๖	๑๒๕,๓๕๓	๓๕๘	๒,๘๖๓
๒๕๐๗	๑๖๒,๐๘๕	๔๘๕	๓,๐๕๔
๒๕๐๘	๓๑๖,๘๘๖	๑,๑๐๒	๓,๔๗๖
๒๕๐๙	๔๗๓,๒๖๘	๑,๖๑๔	๓,๔๑๐
๒๕๑๐	๓๑๗,๑๑๒	๘๖๖	๒,๗๓๑
๒๕๑๑	๒๘๘,๔๗๘	๖๗๘	๒,๓๒๘
๒๕๑๒	๒๕๕,๘๗๘	๗๘๐	๓,๐๕๘
๒๕๑๓	๒๕๗,๖๖๓	๗๑๘	๒,๗๙๐
๒๕๑๔	๒๗๐,๘๗๗	๘๓๓	๓,๔๔๒

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำ

สิงหาคม ๒๕๑๕

ประเทศไทยผลิตปอแก้ว (kenaf) เป็นหลักถึงกว่า ๙๐% ของผลผลิตปอทั้งหมด ส่วนปอกระเจา (Jute) ผลิตเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ดังนั้นการส่งออกของไทยจึงเป็นปอแก้วเสียบแทบทั้งหมด ในปี ๒๕๐๘ ประเทศไทยส่งออกมีปริมาณและมูลค่าสูงสุด เนื่องจากในปีนั้นประเทศไทยผลิตปอได้มากถึง ๖ แสน ๖ หมื่นตัน และประจวบกับทางอินเดียประสบกับการขาดแคลนปออย่างรุนแรงด้วย ในระหว่างช่วงปี ๒๕๐๘ ถึง ๒๕๐๙ เป็นระยะเวลาที่ส่งออกของไทยมีราคาค่ามาก แต่หลังจากปี ๒๕๐๙ ปริมาณการส่งออกได้ลดลงมาก

เนื่องจากราคาปอตกต่ำและชาวไรหันไปปลูกพืชอย่างอื่นแทนปอได้เป็นอย่างมาก จนกระทั่งถึงปี ๒๕๑๔ ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเริ่มกระเตื้องสูงขึ้นอีก คาดว่าในปี ๒๕๑๕ ปริมาณการส่งออกออก คงจะใกล้เคียงกับปี ๒๕๑๔ แต่มูลค่าการส่งออกคงจะเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะบังคลาเทศซึ่งเป็น แหล่งผลิตปอรายใหญ่แห่งหนึ่งของโลกได้รับความเสียหายจากการสงคราม จึงทำให้ปอใน ตลาดโลกมีราคาสูงขึ้น ประเทศลูกค้าสำคัญได้แก่ญี่ปุ่น อินเดีย สเปน อังกฤษ ฝรั่งเศส และ อิตาลี

ตารางที่ ๔

สถิติการส่งตัวข้าวออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๒๑,๐๒๕	๖๒	๒,๙๔๕
๒๕๐๖	๒๐,๖๘๕	๕๕	๒,๘๕๒
๒๕๐๗	๓๓,๓๗๕	๘๕	๒,๕๑๗
๒๕๐๘	๕๐,๖๘๘	๑๑๘	๒,๓๒๘
๒๕๐๙	๕๕,๒๙๑	๑๓๑	๒,๓๖๕
๒๕๑๐	๕๖,๘๙๗	๑๒๒	๒,๑๖๑
๒๕๑๑	๕๖,๗๓๕	๑๓๒	๒,๓๒๐
๒๕๑๒	๗๖,๗๗๑	๒๑๕	๒,๘๐๐
๒๕๑๓	๘๕,๘๑๘	๒๕๕	๒,๘๓๕
๒๕๑๔	๘๕,๕๙๗	๒๕๔	๒,๙๖๗

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำ
เดือนสิงหาคม ๒๕๑๕

การส่งออกข้าวของไทยเริ่มมีปริมาณและมูลค่าสูงขึ้น นับตั้งแต่ปี ๒๕๐๓ เป็นต้นมา ในปี ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๑ ปริมาณการส่งออกโคดลดลงแต่มูลค่าการส่งออกไม่ลดลงมากนัก เนื่องจากเป็นระยะที่ข้าวส่งออกกำลังมีราคาดี ตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ เป็นต้นมา ปริมาณและมูลค่าการส่งออกได้เพิ่มขึ้นอีก โดยปี ๒๕๑๓ เป็นปีที่ไทยส่งออกข้าวออกมามีปริมาณและมูลค่าสูงสุด เนื่องจากสามารถผลิตได้มากและราคาส่งออกยังดีอยู่ ในปี ๒๕๑๔ ปริมาณการส่งออกลดลงเล็กน้อยแต่มูลค่าส่งออกไม่ได้เปลี่ยนแปลงมากนัก คาดว่าปริมาณและมูลค่าการส่งออกในปี ๒๕๑๕ คงจะสูงกว่าในปี ๒๕๑๔ เล็กน้อย เนื่องจากปริมาณการผลิตกำลังมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ และราคาส่งออกก็ยังสูง ประเทศลูกค้าสำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน มาเลเซีย ศรีลังกา และฮ่องกง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕

สถิติการส่งออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๑๕,๓๙๖	๑๐๒	๖,๕๕๓
๒๕๐๖	๑๕,๘๑๘	๑๐๘	๖,๘๒๘
๒๕๐๗	๑๗,๕๓๘	๑๒๓	๗,๐๑๓
๒๕๐๘	๑๘,๑๕๒	๑๑๒	๖,๑๓๓
๒๕๐๙	๑๗,๕๘๔	๑๐๑	๕,๗๔๔
๒๕๑๐	๑๘,๕๒๐	๕๘	๕,๒๙๑
๒๕๑๑	๒๐,๕๐๐	๑๓๒	๖,๕๒๐
๒๕๑๒	๑๓,๖๙๐	๑๐๒	๗,๔๕๑
๒๕๑๓	๑๘,๔๗๒	๑๓๔	๗,๒๕๔
๒๕๑๔	๑๗,๕๑๓	๑๔๑	๘,๐๐๕

ที่มา . ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำ
เดือนสิงหาคม ๒๕๑๕

การส่งออกของไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๐๕ ถึง ๒๕๐๘ มีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี เนื่องจากต้นทุนมีราคาต่ำ ยกเว้นในปี ๒๕๐๘ ที่ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นแต่มูลค่ากลับลดลง เนื่องจากราคาน้ำมันเริ่มตกต่ำ แต่ในปี ๒๕๐๙ ปริมาณและมูลค่าการส่งออกได้ลดลงเนื่องจากราคาน้ำมันตกต่ำ และราคาโคคาโคลงไปอีกในปี ๒๕๑๐ จนทำให้มูลค่าการส่งออกลดลงอย่างมาก ถึงแม้ว่าปริมาณการส่งออกจะเพิ่มขึ้นก็ตาม ในปี ๒๕๑๑ เป็นปีที่ประเทศไทยส่งออกมีปริมาณสูงสุดเป็นประวัติการณ์ และมีมูลค่าสูงขึ้นมา เพราะราคาน้ำมันเริ่มที่ขึ้น ราคาน้ำมันส่งออก

เริ่มขึ้นเรื่อย ๆ นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ เป็นต้นมา แต่ในบางปีเช่นปี ๒๕๑๒ ปริมาณการส่งออกมีน้อยมาก จึงทำให้มูลค่าการส่งออกกลับลดลง จะเห็นได้ว่าในปี ๒๕๑๔ ปริมาณการส่งออกมีไม่มากนักแต่มูลค่าการส่งออกกลับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ เนื่องจากนุ่นส่งออกมีราคาสูงนั่นเอง ค่าค่าในปี ๒๕๑๕ ทั้งปริมาณและมูลค่าการส่งออกอาจจะสูงกว่าปี ๒๕๑๔ เพราะราคานุ่นส่งออกยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้น ประเทศลูกค้าสำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อิตาลี และ มาเลเซีย

ตารางที่ ๑๐

สถิติการส่งไม้สักออกของไทย

ปริมาณ : ลูกบาศก์เมตร
มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย ลูกบาศก์เมตรละ (บาท)
๒๕๐๕	๓๕,๓๕๓	๑๓๐	๔,๒๓๖
๒๕๐๖	๓๓,๒๑๕	๑๓๓	๔,๒๕๓
๒๕๐๗	๔๐,๔๕๐	๑๓๕	๔,๔๒๑
๒๕๐๘	๔๕,๒๓๓	๒๐๑	๔,๔๔๔
๒๕๐๙	๔๕,๕๕๕	๒๔๓	๕,๕๑๒
๒๕๑๐	๓๕,๓๑๖	๑๕๕	๕,๕๓๒
๒๕๑๑	๒๕,๕๔๖	๑๖๕	๕,๕๓๘
๒๕๑๒	๒๕,๐๐๓	๑๖๖	๕,๕๒๖
๒๕๑๓	๒๘,๓๖๓	๑๕๖	๕,๕๒๔
๒๕๑๔	๓๓,๕๕๑	๑๘๑	๕,๕๒๖

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำ

สิงหาคม ๒๕๑๕

ในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา ปี ๒๕๐๙ เป็นปีที่ประเทศไทยส่งไม้สักออกมี ปริมาณและมูลค่าสูงสุด หลังจากปี ๒๕๐๙ แล้ว ปริมาณและมูลค่าการส่งไม้สักออกได้ลดลงเป็น เวลาติดต่อกันถึง ๔ ปี ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยหลายประการคือ รัฐบาลได้เพิ่มอัตราอากรขา ออกเพื่อขยับยั้งไม่ให้มีการส่งออกมากเกินไป อันจะเป็นที่เคื้อครั่นแก่การใช้จ่ายในประเทศ และการส่งออกประสบกับการแข่งขันจากพม่าและอินโดนีเซีย เพราะไม้สักของไทยมีราคาสูงกว่า แต่ในปี ๒๕๑๔ ปริมาณและมูลค่าการส่งออกได้เพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากสต็อกไม้สักในยุโรปลดลงและ ปริมาณการผลิตภายในประเทศได้เพิ่มขึ้นนับตั้งแต่ปี ๒๕๑๑ เป็นต้นมา คาดว่าในปี ๒๕๑๕ ปริมาณและมูลค่าการส่งออกคงจะสูงกว่าในปี ๒๕๑๔ เนื่องจากความต้องการของตลาดโลก ประเทศลูกค้าได้แก่ สหรัฐอเมริกา อิตาลี เคนมารค อังกฤษ สาธารณรัฐจีน ญี่ปุ่น และ

เบอร์ มั่นตะวันตก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๑

สถิติการส่งออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๑,๒๗๙	๕	๓,๐๓๓
๒๕๐๖	๒,๐๕๓	๕๖	๒๗,๕๐๖
๒๕๐๗	๓,๕๑๔	๖๕	๒๐,๒๑๑
๒๕๐๘	๕,๘๘๐	๑๐๕	๒๒,๓๓๖
๒๕๐๙	๗,๘๘๒	๑๕๑	๒๓,๓๕๔
๒๕๑๐	๘,๘๒๕	๒๕๕	๒๙,๓๓๕
๒๕๑๑	๗,๒๕๐	๒๗๘	๓๘,๑๒๓
๒๕๑๒	๘,๑๓๓	๒๗๐	๓๓,๒๕๓
๒๕๑๓	๖,๕๒๑	๒๒๕	๓๕,๘๘๕
๒๕๑๔	๕,๕๕๓	๒๕๗	๔๕,๑๐๓

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำ
เดือนสิงหาคม ๒๕๑๕

สินค้ากึ่งสก็เฟิงจะกลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญของไทยเมื่อปี ๒๕๐๘ นี้เอง โดยมีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมากเพราะความต้องการในตลาดต่างประเทศสูง การผลิตกึ่งสก็เฟิงของประเทศไทยกว่า ๕๐% เป็นกึ่งที่จับจากทะเล ส่วนกึ่งเลี้ยงจากนากุ้งยังมีปริมาณน้อยมาก ในปี ๒๕๑๑ ปริมาณกึ่งสก็เฟิงส่งออกลดลงแต่มูลค่าส่งออกสูงขึ้น เนื่องจากความต้องการบริโภคภายในประเทศมีมากขึ้นแต่ราคาของกึ่งสก็เฟิงส่งออกก็สูงขึ้นมาก ในปี ๒๕๑๒ ประเทศไทยส่งกึ่งสก็เฟิงออกมีปริมาณเพิ่มขึ้นแต่มูลค่ากลับลดลง เนื่องจากราคาของกึ่งสก็เฟิงในตลาดโลกตกลง เพราะประเทศ

ผู้ผลิตทุ้งรายอื่น ๆ เช่น จีน เกีย สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และมาเลเซีย ต่างผลิตทุ้งไก่อ
เป็นจำนวนมาก ปี ๒๕๑๓ เป็นปีที่ประเทศไทยสามารถผลิตทุ้งไก่อมากสูงสุดในรอบ ๑๐ ปี คือ
ผลิตได้ถึง ๖๓,๖๕๒ ตัน แต่ปริมาณการบริโภคภายในประเทศก็เพิ่มขึ้นควบ จึงทำให้ทั้งปริมาณ
และมูลค่าการส่งออกลดลง ในปี ๒๕๑๔ ปริมาณส่งออกลดลงไปอีกเพราะผลิตทุ้งไก่อลดลง แต่
มูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นเพราะราคาทุ้งส่งออกสูงขึ้นมาก คาดว่าในปี ๒๕๑๕ ปริมาณและมูลค่าทุ้งสด
ส่งออกจะสูงกว่าปี ๒๕๑๔ เพราะถึงแม้ว่าปริมาณทุ้งที่จับจากทะเลอาจลดลง แต่ปริมาณทุ้ง
เลี้ยงจากนาทุ้งกำลังเพิ่มขึ้น และราคาส่งออกมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเช่นกัน ประเทศลูกค้าสำคัญ
ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และฮ่องกง

ตารางที่ ๑๒

สถิติการส่งไม้ยาสูบออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๒,๖๒๘	๓๐	๑๑,๔๑๕
๒๕๐๖	๓,๑๕๐	๔๑	๑๐,๘๓๓
๒๕๐๗	๖,๑๔๗	๑๙	๑๒,๘๕๒
๒๕๐๘	๖,๐๐๑	๘๕	๑๔,๓๒๐
๒๕๐๙	๑,๘๘๐	๑๑๕	๑๔,๕๙๔
๒๕๑๐	๘,๕๖๒	๑๔๗	๑๗,๑๖๙
๒๕๑๑	๑๐,๓๕๖	๑๔๘	๑๙,๑๘๑
๒๕๑๒	๘,๕๓๒	๑๔๙	๑๗,๔๖๔
๒๕๑๓	๑๐,๑๘๕	๑๕๗	๑๕,๔๓๗
๒๕๑๔	๑๓,๑๕๘	๒๓๖	๑๗,๙๓๕

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจรายเดือน, ฉบับประจำเดือน
สิงหาคม ๒๕๑๕

ใบยาสูบเป็นสินค้าออกของไทยที่มีแนวโน้มในการส่งออกสูงขึ้นทั้งปริมาณและมูลค่า
 เกือบตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา ยกเว้นในปี ๒๕๐๘ ที่ปริมาณการส่งออกลดลงเล็กน้อย
 แต่มูลค่าส่งออกยังคงสูงขึ้น และในปี ๒๕๑๒ ทั้งปริมาณและมูลค่าในการส่งออกลดลง
 เนื่องจากความต้องการในตลาดโลกลดลง และใบยาสูบของไทยถูกผู้ซื้อหักหัวงในเรื่อง
 คุณภาพ ปี ๒๕๑๔ เป็นปีที่ประเทศไทยส่งใบยาสูบออกมีปริมาณและมูลค่าสูงสุดเป็นประวัติ
 การณ์ ทั้งนี้เพราะประเทศไทยสามารถผลิตใบยาสูบได้เพิ่มขึ้นในขณะที่ผลผลิตของโลกตกต่ำลง
 คาดว่าปริมาณการส่งออกในปี ๒๕๑๕ อาจจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากกระทรวงพาณิชย์หาตลาด
 ต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อุดหนุนให้มีการปลูกยาสูบลง และ
 โรตีสวีตซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อีกรายหนึ่งถูกสหประชาชาติคว่ำบาตร (sanction)
 ส่วนมูลค่าการส่งออกคาดว่าจะลดลงเนื่องจากราคาใบยาสูบในตลาดโลกกำลังตกต่ำ
 ประเทศลูกค้าสำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น อังกฤษ เอมร์มันตะวันทก และเนเธอร์แลนด์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๑๓

สถิติการส่งแร่ฟลูออไรท์ออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	๖,๕๖๒	๓	๔๒๘
๒๕๐๖	๑๕,๘๗๕	๗	๔๓๗
๒๕๐๗	๓๘,๖๖๖	๑๖	๔๑๘
๒๕๐๘	๔๖,๕๕๓	๒๐	๔๒๕
๒๕๐๙	๗๓,๖๗๐	๓๐	๔๐๗
๒๕๑๐	๑๒๕,๗๕๒	๕๖	๔๔๕
๒๕๑๑	๒๐๔,๘๗๑	๑๑๖	๕๖๖
๒๕๑๒	๒๔๗,๕๖๒	๑๕๘	๖๑๓
๒๕๑๓	๓๔๕,๒๕๗	๒๒๒	๖๓๖
๒๕๑๔	๓๓๓,๗๕๘	๓๑๑	๕๓๑

ที่ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

แร่ฟลูออไรท์เพียงจะกลายเป็นสินค้าออกสำคัญของไทยเมื่อปี ๒๕๑๑ นี้เอง โดยมีปริมาณและมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นเกือบตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา เว้นแต่ในปี ๒๕๑๔ ที่ปริมาณการส่งออกลดลงเล็กน้อย แต่มูลค่าส่งออกกลับเพิ่มสูงขึ้นถึง ๔๐% เนื่องจากราคาส่งออกดี ในปี ๒๕๑๕ ญี่ปุ่นซื้อแร่ฟลูออไรท์จากไทยน้อยลงโดยหันไปซื้อจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนั้น จึงคาดว่าปริมาณและมูลค่าการส่งออกจะลดลงจากสถิติของปี ๒๕๑๔ ประเทศลูกค้าสำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน ฮ่องกง และอินเดีย

ตารางที่ ๑๔

สถิติการส่งข้าวฟ่างออกของไทย

ปริมาณ : เมตริกตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	ปริมาณ	มูลค่า	ราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ (บาท)
๒๕๐๕	—	—	—
๒๕๐๖	๖๖๑	๐.๘	๑,๒๑๐
๒๕๐๗	๑๓,๑๕๖	๑๓	๘๘๘
๒๕๐๘	๕๘,๐๐๘	๖๑	๑,๑๒๘
๒๕๐๙	๑๐๒,๖๖๘	๑๑๓	๑,๑๐๑
๒๕๑๐	๘๓,๑๘๕	๑๐๘	๑,๑๕๘
๒๕๑๑	๕๓,๘๒๓	๕๖	๑,๐๘๒
๒๕๑๒	๕๑,๒๘๘	๖๒	๑,๐๗๕
๒๕๑๓	๗๘,๕๐๗	๑๐๓	๑,๒๘๕
๒๕๑๔	๑๓๑,๘๘๓	๑๕๗	๑,๑๑๐

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

ประเทศไทยเริ่มส่งข้าวฟ่างเป็นสินค้าออกเมื่อปี ๒๕๐๖ และหลังจากนั้นมีปริมาณ และมูลค่าการส่งออกได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นสินค้าออกสำคัญของไทยในเวลาต่อมา แต่ในปี ๒๕๑๐ ปริมาณและมูลค่าการส่งออกได้ลดลงเล็กน้อยเนื่องจากปริมาณการผลิตต่ำลง ในปี ๒๕๑๑ และ ๒๕๑๒ ปริมาณส่งออกได้ลดลงตามลำดับ แต่มูลค่าส่งออกในปี ๒๕๑๒ สูงกว่ามูลค่าในปี ๒๕๑๑ ทั้งนี้ เนื่องจากราคาข้าวฟ่างส่งออกตกต่ำ ปริมาณการผลิตมีน้อยและประสบกับการแข่งขันจากประเทศผู้ค้ารายอื่น ๆ ในปี ๒๕๑๓ ปริมาณและมูลค่าข้าวฟ่างส่งออกเริ่มสูงขึ้นอีก เนื่องจากราคาส่งออกและปริมาณการผลิตสูงขึ้น ปี ๒๕๑๔ เป็นปีที่

ประเทศไทยส่งข้าวฟ่างออกมามีปริมาณและมูลค่าสูงสุดเป็นประวัติการณ์ เนื่องจากกระทรวงพาณิชย์สามารถหาตลาดต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นและความต้องการในต่างประเทศก็เพิ่มขึ้นควบคู่กันในปี ๒๕๑๕ ปริมาณและมูลค่าส่งออกคงจะต่ำลงเล็กน้อย เนื่องจากราคาข้าวฟ่างส่งออกมีแนวโน้มที่จะต่ำลง ประเทศลูกค้าสำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น ฮองกง และสิงคโปร์

ข. สินค้าเข้าที่สำคัญของไทย

ในสมัยศักราชกาลที่ ๓ ระหว่าง พ.ศ.๒๔๖๘ ถึง ๒๔๗๒ ซึ่งเป็นระยะที่เริ่มตั้งกระทรวงพาณิชย์และคมนาคมขึ้นมาใหม่นั้น ประเทศไทยมีสินค้าเข้าในระยะ ๕ ปีดังกล่าวโดยเฉลี่ยประมาณมีละ ๑๕๕ ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่าแยกตามประเภทของสินค้าในสมัยนั้นได้ดังนี้คือ.-

วัตถุประสงค์ (๒๐%)	มูลค่าประมาณ	๑๑๓	ล้านบาท
อาหาร - เครื่องดื่ม (๑๓%)	"	๓๑	"
วัตถุดิบ (๑๐%)	"	๑๘	"
บุตร - เหล้า (๖%)	"	๑๒	"
ทองใบ (๓%)	"	๖.๕	"
เงิน (๓%)	"	๕.๕	"

แต่นับตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๔ เป็นต้นมา มูลค่าสินค้าเข้าของไทยได้มีตัวเลขถึงหมื่นล้านบาทเป็นครั้งแรกใน พ.ศ.๒๕๐๘ และมีมูลค่าสูงขึ้นทุกปีจนชั่วเวลาเพียง ๖ ปี ประเทศไทยก็มีมูลค่าสินค้าเข้าสูงถึง ๒ หมื่นล้านบาทเศษ ใน พ.ศ.๒๕๑๐ ทั้งนี้ เนื่องมาจากความต้องการในการสั่งซื้อเครื่องจักรและและสินค้าเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อการผลิตและการอุปโภคบริโภคตามความเจริญของประเทศที่กำลังขยายตัวออกไป ดังมีสถิติสินค้าเข้าที่สำคัญรวม ๑๐ หมวด ในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๔ ดังนี้

ตารางที่ ๑๕

สถิติสินค้าเข้าสำคัญของไทย

มูลค่า : ล้านบาท

รายการสินค้า	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๓	๒๕๑๔
๑. เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้า และชิ้นส่วน	๓,๕๖๓	๓,๘๓๕	๔,๐๖๓	๔,๓๒๓	๔,๔๕๐
๒. ยานพาหนะและชิ้นส่วน	๒,๓๖๑	๒,๓๗๐	๒,๕๒๓	๒,๒๐๘	๒,๑๓๖
๓. เสื้อผ้าและรองเท้า	๑,๓๓๕	๑,๕๔๒	๑,๓๒๘	๑,๔๒๓	๕๑๖
๔. โลหะสำคัญ (เหล็ก, เหล็กกล้า, และอื่น ๆ)	๑,๖๕๓	๑,๓๕๔	๑,๔๗๐	๒,๔๖๐	๒,๔๕๕
๕. น้ำมันเชื้อเพลิงและ น้ำมันหล่อลื่น	๑,๕๘๘	๑,๕๕๕	๑,๘๒๘	๒,๓๒๘	๒,๓๑๐
๖. เคมีภัณฑ์	๑,๓๕๑	๑,๔๒๒	๑,๓๒๓	๑,๕๖๒	๒,๒๘๘
๗. อาหารและเครื่องดื่ม	๑,๐๕๓	๑,๑๓๘	๑,๓๖๕	๑,๑๑๔	๑,๐๕๓
๘. เครื่องจักรไฟฟ้าและชิ้นส่วน	๕๑๕	๑,๓๓๘	๑,๖๕๘	๑,๔๑๕	๑,๒๑๓
๙. ผลิตภัณฑ์โลหะ	๘๒๖	๕๕๐	๑,๐๓๑	๑,๐๔๓	๕๖๐
๑๐. เครื่องใช้ในบ้าน	๖๔๕	๓๖๖	๑,๐๔๓	๖๕๕	๘๓๐

หมายเหตุ : ตัวเลขรวมสิ่งของทางการทุก แต่ไม่รวมถึงสิ่งของทางการทหาร

ที่มา : กรมศุลกากร

สินค้าเข้าของไทยประกอบด้วยสินค้า ๒ ประเภทคือ สินค้าเข้าตามวิธีการค้าปกติและ
สินค้าเข้าภายใต้โครงการช่วยเหลือ เช่น เอ ไอ ที , โกลัมโบ , สหประชาชาติ , และ
องค์การช่วยเหลืออื่น ๆ ในรอบ ๕ ปีที่ผ่านมาคือระหว่าง พ.ศ.๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๔ ประเทศไทย
ซื้อสินค้าจากประเทศต่าง ๆ ตามลำดับความสำคัญดังนี้คือ ญี่ปุ่น ๓๔ - ๓๘ % สหรัฐอเมริกา

๑๔ - ๑๕ % เยอรมันตะวันตก ๘ - ๙ % อังกฤษ ๗ - ๘ % อิตาลี ๒ % เนเธอร์แลนด์
ฮ่องกง ซาอุดีอาระเบีย และอินเดียน ประเทศละประมาณ ๑ - ๒ % มาเลเซีย อินโดนีเซีย
และสิงคโปร์ ประเทศละประมาณ ๑ % นอกจากนั้นเป็นการซื้อรายย่อยจากประเทศอื่น ๆ
อีกรวมกันประมาณ ๒๐ - ๒๓ % ดังมีรายละเอียดของสินค้าเข้าสำคัญทั้ง ๑๐ หมวด ดังนี้คือ

๑. เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วน แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๓ ประเภท
คือ เครื่องจักรการเกษตร รถแทรกเตอร์ และเครื่องจักรอุตสาหกรรม ซึ่งในจำนวนเครื่อง
จักรทั้ง ๓ ประเภทนี้ เครื่องจักรอุตสาหกรรมมีสถิติการนำเข้ามากที่สุดประมาณ ๘๐ % ของ
เครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด อันได้แก่เครื่องกำเนิดไฟฟ้า เครื่องจักรกลก่อสร้าง และ
เครื่องจักรกลเหมืองแร่ เป็นต้น สำหรับมูลค่าของการนำเข้าสูงขึ้นโดยตลอดนับตั้งแต่ปี ๒๕๑๐
เป็นต้นมา แต่ในปี ๒๕๑๔ มูลค่าการนำเข้าลดลง เนื่องจากสามารถผลิตได้ภายในประเทศ
มากขึ้น และอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น การก่อสร้าง และการทอผ้า กำลังจะถึงจุดอิ่ม
ตัวสำหรับความต้องการภายในประเทศ คาดว่ามูลค่าการนำเข้าในปี ๒๕๑๕ คงจะลดลงไปอีก
ประเทศที่ประเทศไทยซื้อสินค้าชนิดนี้มากได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เยอรมันตะวันตกและอังกฤษ

๒. ยานพาหนะและชิ้นส่วน ได้แก่ รถยนต์นั่ง รถยนต์โดยสาร รถยนต์บรรทุก
โครงรถ ตัวถัง และยาง โดยมีสถิติการนำเข้าของสินค้าในหมวดนี้ดังนี้ รถยนต์โดยสารและ
บรรทุก ๔๐.๕ % โครงรถและตัวถัง ๒๘ % รถยนต์นั่ง ๒๔ % และยาง ๙.๕ % ในช่วง
เวลา ๕ ปีที่ผ่านมา มูลค่าการนำเข้าในปี ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๑ เพิ่มขึ้น แต่มูลค่าการนำเข้า
ได้เริ่มลดลงตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ เป็นต้นมา เนื่องจากโรงงานประกอบรถยนต์ภายในประเทศผลิต
รถยนต์ได้เพิ่มขึ้น โรงงานผลิตยางผลิตยางชนิดต่าง ๆ ได้มากขึ้น และกระทรวงพาณิชย์ได้
เสนอให้รัฐบาลห้ามการนำเข้าแล้วเข้ามาภายในประเทศในปี ๒๕๑๓ คาดว่ามูลค่าการนำเข้า
ในปี ๒๕๑๕ อาจจะสูงขึ้นเล็กน้อย เพราะมีแนวโน้มในการสั่งซื้อรถขนาดใหญ่เพื่อการบรรทุก
สินค้าและคนโดยสาร รวมทั้งส่วนประกอบในการประกอบรถยนต์เพิ่มขึ้น ประเทศไทยซื้อสินค้า
ในหมวดนี้ส่วนใหญ่จาก ญี่ปุ่น เยอรมันตะวันตก อังกฤษ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา อิตาลี
ฝรั่งเศส และสวีเดน

๓. เสื่อผ้าและรองเท้า สินค้าเข้าในหมวดนี้ได้แก่ เสื่อ กางเกง ชุดชั้นใน ผ้าไหม ผ้าปูที่นอน ผ้าเช็ดตัว ผ้าเช็ดหน้า รองเท้า รองน่อง และรองเท้าเป็นต้น มูลค่าการนำเข้าในระหว่างปี ๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๔ มีแนวโน้มลดลงเกือบทุกปี ยกเว้นในปี ๒๕๑๓ ที่มูลค่าการนำเข้าสูงขึ้นเล็กน้อย การที่ปีการนำเข้าขยับลงเนื่องจากโรงงานภายในประเทศสามารถผลิตสินค้าในหมวดนี้ได้มากขึ้น รัฐบาลขึ้นอากรขาเข้าในต้นกลางปี ๒๕๑๓ และประชาชนเริ่มให้ความนิยมของที่ผลิตภายในประเทศ เพราะมีคุณภาพไม่แพ้สินค้าจากต่างประเทศ ค่าความมูลคาการนำเข้าในปี ๒๕๑๕ คงจะลดลงไปอีก สินค้าเหล่านี้ส่วนใหญ่นำเข้าจากญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมันตะวันตก ออสเตรเลีย สาธารณรัฐจีน ฮองกง ฝรั่งเศส และ สวิตเซอร์แลนด์

๔. โลหะสำคัญ สินค้าในหมวดนี้จัดอยู่ในประเภทสินค้ากึ่งสำเร็จรูป ประกอบด้วย เหล็ก เหล็กกล้า และโลหะอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น แท่ง แผ่น เกล็ด และท่อ เพื่อนำมาผลิตเป็นสินค้าอื่นอีกทอดหนึ่ง ส่วนใหญ่นำเข้าจาก ญี่ปุ่น อังกฤษ เยอรมันตะวันตก สหรัฐอเมริกา สวีเดน และสาธารณรัฐจีน มูลค่าการนำเข้าในระหว่างปี ๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๔ สูงขึ้นทุกปี เนื่องจากความต้องการของอุตสาหกรรมภายในประเทศมีสูงขึ้น และปริมาณการผลิตภายในประเทศยังไม่เพียงพอับความต้องการ ดังนั้น จึงคาดว่ามูลค่าการนำเข้าในปี ๒๕๑๕ คงจะสูงขึ้นอีก

๕. น้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น สินค้าในหมวดนี้ได้แก่ น้ำมันก๊าด น้ำมันเบนซิน น้ำมันอากาศยาน น้ำมันดีเซล น้ำมันโซลา น้ำมันเครื่องบินไอพ่น น้ำมันหล่อลื่น และยंत्रวมถึงถ่านโค้ก และบางมะคอบอีกด้วย ส่วนใหญ่นำเข้าจาก อิหร่าน อิรัก คูเวต ซาอุดีอาราเบีย อินโดนีเซีย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และบาห์เรน มูลค่าการนำเข้าในระหว่างปี ๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๔ สูงขึ้นเกือบทุกปี ยกเว้นในปี ๒๕๑๒ ที่มูลค่าการนำเข้าลดลงเล็กน้อย การที่ประเทศไทยยังไม่ค้นพบแหล่งทรัพยากรทางค้านี้ ดังนั้นจึงคาดว่ามูลค่าการนำเข้าจะสูงขึ้นทุก ๆ ปี ตามความต้องการของประเทศ

๖. เคมีภัณฑ์ สินค้าในหมวดนี้ได้แก่ อินทรีย์และอนินทรีย์เคมี ซึ่งจัดอยู่ในประเภท วัตถุเคมีและสินค้าสำเร็จรูป เพื่อนำมาผลิตเป็นปุ๋ย เวชภัณฑ์ เครื่องสำอาง ยาฆ่าแมลง สี และสบู่ อีกทอดหนึ่ง ส่วนใหญ่นำเข้าจาก ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมันตะวันตก และอิตาลี มูลค่าการนำเข้าในระหว่างปี ๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๔ สูงขึ้นทุกปี และคาดว่าจะสูงขึ้นอีกในปี ๒๕๑๕

๗. อาหารและเครื่องดื่ม สินค้าในหมวดนี้ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารจากนม ปลา วัตถุดิบอาหาร ผัก ผลไม้ กาแฟ ชา เครื่องเทศ และอาหารอื่น ๆ โดยมีการนำผลิตภัณฑ์อาหารจากนมเข้ามามากที่สุดประมาณ ๕๐ % ของมูลค่าการนำเข้าในหมวดนี้ ส่วนใหญ่นำเข้าจาก ออสเตรเลีย เนเธอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา สวิตเซอร์แลนด์ อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เดนมาร์ก และสาธารณรัฐจีน มูลค่าการนำเข้าในปี ๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๒ เพิ่มขึ้นทุกปี แต่ในปี ๒๕๑๓ และ ๒๕๑๔ มูลค่าการนำเข้าได้ลดลง เนื่องจากรัฐบาลได้ขึ้นอัตราขาเข้าในคณกลางปี ๒๕๑๓ และโรงงานผลิตนมกระป๋องภายในประเทศ ได้ขยายปริมาณการผลิตขึ้นด้วย คาดว่ามูลค่าการนำเข้าในปี ๒๕๑๕ คงจะใกล้เคียงกับมูลค่าของปี ๒๕๑๔ มาก

๘. เครื่องจักรไฟฟ้าและชิ้นส่วน สินค้าในหมวดนี้ได้แก่ เครื่องกลึงโลหะ เครื่องพิมพ์ เครื่องทอ ฯลฯ ที่ใช้ไฟฟ้าเป็นต้นกำเนิดกำลัง แต่ไม่รวมถึงเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น พัดลม ตู้เย็น วิทยุ โทรทัศน์ และเครื่องปรับอากาศ สินค้าในหมวดนี้เป็นสินค้าประเภททุน เพื่อนำมาผลิตสินค้าอื่นอีกทอดหนึ่ง มูลค่าการนำเข้าในระหว่างปี ๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๒ สูงขึ้นทุกปี แต่ในปี ๒๕๑๓ และ ๒๕๑๔ มูลค่าการนำเข้าได้ลดลงเนื่องจากอุตสาหกรรมบางประเภทกำลังจะถึงจุดอิ่มตัว คาดว่ามูลค่าการนำเข้าในปี ๒๕๑๕ คงจะลดลงไปอีก สินค้าเหล่านี้ส่วนใหญ่นำเข้าจาก ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เยอรมันตะวันตก และอังกฤษ

๙. ผลิตภัณฑ์โลหะ สินค้าในหมวดนี้หมายถึงสินค้าสำเร็จรูปที่ทำจากโลหะต่าง ๆ และจัดอยู่ในสินค้าประเภททุน เช่น ท่อน้ำ เลื่อย คุ้ง ถัง จอบ เสียม และเครื่องมือต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่นำเข้าจากญี่ปุ่น เยอรมันตะวันตก อังกฤษ อินเดีย สหรัฐอเมริกา และสวีเดน มูลค่าการนำเข้าในระหว่างปี ๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๒ สูงขึ้นทุกปี แต่มูลค่าการนำเข้าในปี ๒๕๑๓ และ ๒๕๑๔ ได้ลดลงเนื่องจากรัฐบาลขึ้นอัตราขาเข้า ประชาชนจึงหันมาซื้อสินค้า

ที่ผลิตได้ภายในประเทศแทน

๑๐. เครื่องใช้ในบ้าน ได้แก่สินค้าอุปโภคที่มีความคงทนถาวร เช่น เครื่องครัว เครื่องรับประทานอาหาร เครื่องสุขภัณฑ์ ภาชนะต่าง ๆ เครื่องตกแต่งบ้าน ฯลฯ ส่วนใหญ่นำเข้าจากญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมันตะวันตก และสิงคโปร์ มูลค่าการนำเข้าในปี ๒๕๑๐ ถึง ๒๕๑๒ สูงขึ้นโดยตลอด ในปี ๒๕๑๓ มูลค่าการนำเข้าลดลง เนื่องจากรัฐบาลขึ้นอากรขาเข้า แต่ในปี ๒๕๑๔ มูลค่าการนำเข้ากลับเพิ่มขึ้นอีก คาดว่ามูลค่าการนำเข้าในปี ๒๕๑๕ อาจจะสูงขึ้นอีก เนื่องจากโรงงานภายในประเทศยังไม่สามารถผลิตสินค้าได้เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ

ค. ภาวะดุลการค้าของไทย

คำว่า ดุลการค้า (Balance of Trade) ตามพจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์ให้คำนิยามว่าหมายถึง ส่วนแตกต่างระหว่างมูลค่าสินค้าเข้ากับมูลค่าสินค้าออกของประเทศ^{๑๔} ตามคำนิยามดังกล่าว ถ้าหากประเทศใดมีมูลค่าสินค้าเข้ามากกว่ามูลค่าสินค้าออก เรียกว่าประเทศนั้นมีดุลการค้าขาดดุล (unfavourable balance of trade หรือ trade deficit) แต่หากประเทศใดมีมูลค่าสินค้าออกมากกว่ามูลค่าสินค้าเข้าก็เรียกว่าประเทศนั้นมีดุลการค้าเกินดุล (favourable balance of trade หรือ trade surplus) การคิดส่วนแตกต่างระหว่างมูลค่าสินค้าเข้าและออกนี้มักคำนวณในระยะเวลา ๑ ปี ตามปกติแล้วการค้าต่างประเทศของประเทศใด ๆ ก็ตามย่อมจะไม่อยู่ในดุลภาพเสมอไป คืออาจจะมีการเกินดุลหรือขาดดุล เพราะการส่งสินค้าออกและการนำสินค้าเข้าในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ไม่จำเป็นต้องมีมูลค่าเท่ากันพอดีเสมอไป โดยปกติการค้าต่างประเทศของประเทศใด ๆ ก็ตามย่อมมีลักษณะ เป็นทางสองสาย (two-way traffic)

^{๑๔} Harold S. Sloan, Arnold J. Zurcher, Dictionary of Economics, (N.Y. : Barnes & Noble, Inc., 1966), p.22

คือมีทั้งสินค้าเข้าและสินค้าออก เพราะไม่มีประเทศใดสามารถส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศ แต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่ซื้อสินค้าเข้าจากประเทศอื่นเลย เนื่องจากการกระทำเช่นนั้น จะทำให้ประเทศอื่นไม่สามารถซื้อสินค้าจากประเทศผู้ส่งออกได้ตลอดไป เพราะขาดเงินตราต่างประเทศที่จะซื้อสินค้า ในทางตรงกันข้ามขอมไม่มีประเทศใดสามารถซื้อสินค้าเข้าแต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีการส่งสินค้าออกไปขายต่างประเทศเลย เพราะจะมีแต่รายจ่ายไม่มีรายรับ ในที่สุดก็หมดเงินตราต่างประเทศที่จะซื้อสินค้าเข้าได้อีกต่อไป ทั้งนี้เพราะสินค้าออกเป็นแหล่งที่มาอันสำคัญของเงินตราต่างประเทศ

สำหรับในกรณีของประเทศไทยนั้น สินค้าออกของไทยส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ซึ่งมีลักษณะเป็นวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้าอื่นอีกทอดหนึ่ง หรือที่เรียกกันว่าสินค้าขั้นปฐม (primary products) ซึ่งตามสภาพเป็นสินค้าที่มีมูลค่าต่อหน่วยต่ำ และผลผลิตก็ขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศเป็นอย่างมาก ปริมาณการผลิตจึงได้ไม่สม่ำเสมอ นอกจากนั้น ยังถูกแข่งขันจากประเทศผู้ผลิตสินค้าขั้นปฐมรายอื่น ๆ และถูกแข่งขันจากผลิตภัณฑ์สังเคราะห์ (synthetic products) จึงทำให้ราคาสินค้าทางการเกษตรโดยทั่วไป มีแนวโน้มต่ำและเคลื่อนไหวไม่คอบแน่นอน ในทางตรงกันข้ามสินค้าเข้าส่วนใหญ่ของไทยเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (manufactured products) ซึ่งมีมูลค่าต่อหน่วยสูง ประกอบกับความต้องการเพื่อการอุปโภคบริโภคของประชาชนและการประกอบอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมภายในประเทศได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการส่งสินค้าประเภทนี้ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้ากึ่งวัตถุดิบ และวัตถุดิบเข้ามาจากต่างประเทศจึงได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การค้าต่างประเทศของไทยอยู่ในภาวะขาดดุล กล่าวคือ มีมูลค่าสินค้าเข้ามามากกว่าสินค้าออก โดยเริ่มขาดดุลการค้าต่างประเทศตั้งแต่ปี ๒๔๘๕ เป็นต้นมา จนถึงในปัจจุบันนี้เป็นเวลารวม ๒๐ ปีแล้ว และมีสถิติดุลการค้าของไทยในระยะ ๑๕ ปีที่ผ่านมาดังนี้คือ

ตารางที่ ๑๖

สถิติอุตสาหกรรมของไทย

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	สินค้าเข้า	สินค้าออก	อุตสาหกรรม
๒๕๐๐	๘,๕๓๓	๗,๕๔๐	— ๕๕๓
๒๕๐๑	๘,๒๓๓	๖,๔๔๗	— ๑,๗๘๐
๒๕๐๒	๘,๕๘๘	๗,๕๖๐	— ๑,๕๒๘
๒๕๐๓	๙,๖๒๒	๘,๖๑๔	— ๑,๐๐๘
๒๕๐๔	๑๐,๒๘๓	๙,๙๙๓	— ๒๙๐
๒๕๐๕	๑๑,๕๐๔	๙,๕๒๙	— ๑,๙๗๕
๒๕๐๖	๑๒,๘๐๓	๙,๖๗๖	— ๓,๑๒๗
๒๕๐๗	๑๔,๒๕๓	๑๒,๓๓๙	— ๑,๙๑๔
๒๕๐๘	๑๕,๔๓๓	๑๒,๙๔๑	— ๒,๔๙๒
๒๕๐๙	๑๘,๕๐๔	๑๔,๐๙๙	— ๔,๔๐๕
๒๕๑๐	๒๒,๑๘๘	๑๔,๑๖๖	— ๘,๐๒๒
๒๕๑๑	๒๔,๑๐๓	๑๓,๖๗๙	— ๑๐,๔๒๔
๒๕๑๒	๒๖,๘๙๑	๑๔,๗๒๒	— ๑๒,๑๖๙
๒๕๑๓	๒๗,๐๐๙	๑๔,๗๗๒	— ๑๒,๒๓๗
๒๕๑๔	๒๖,๗๙๔	๑๗,๒๘๑	— ๙,๕๑๓

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

การที่ดุลการค้าของไทยขาดดุลติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานานนับว่าเป็นสิ่งที่น่าวิตกมาก เนื่องจากดุลการค้าเป็นส่วนหนึ่งของดุลการชำระเงิน (balance of payments) ซึ่งการขาดดุลการค้าอาจจะชักนำไปสู่การขาดดุลการชำระเงิน (unfavourable balance of payments) อันอาจเป็นผลกระทบที่เห็นแก่ภาวะเศรษฐกิจและการค้าโดยรวมของประเทศได้ ในระยะก่อนหน้าปี ๒๕๑๒ ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีดุลการค้าขาดดุลติดต่อกันมาที่มีมูลค่าสูงขึ้นเรื่อย ๆ ก็ตาม แต่ดุลการชำระเงินของประเทศไทยยังคงเกินดุลอยู่ กล่าวคือ มียอดรายรับเงินตราต่างประเทศสูงกว่ารายจ่ายเงินตราต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีรายรับจากการท่องเที่ยว เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ และการนำเงินเข้ามาลงทุนในประเทศ ซึ่งเป็นการชดเชยออกดุลการค้าที่ขาดดุลอยู่ นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ เป็นต้นมาประเทศไทยได้เริ่มขาดดุลการชำระเงินเนื่องจากภาวะการแข็งค่าของเงินบาทเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมีสาเหตุมาจากรายจ่ายของทหารอเมริกันในประเทศไทยลดลง ปริมาณเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศลดลง การลงทุนจากต่างประเทศลดลง และถึงกำหนดที่ประเทศไทยจะต้องจ่ายคืนเงินที่กู้มาพร้อมกันหลายรายการ โดยเริ่มขาดดุล ๕๑๔ ล้านบาทในปี ๒๕๑๒ แล้วเพิ่มขึ้นเป็น ๒,๖๕๒ ล้านบาทในปี ๒๕๑๓ และลดลงเหลือประมาณ ๓๓๕ ล้านบาทในปี ๒๕๑๔ อันเป็นผลในการดำเนินมาตรการเพื่อแก้ไขภาวะดุลการค้าของรัฐบาลให้ขาดดุลน้อยลงซึ่งจะส่งผลสะท้อนให้ดุลการชำระเงินขาดดุลลดลงไปด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีดุลการค้าขาดดุล แต่ส่วนใหญ่ของสินค้านำเข้าเป็นสินค้าประเภททุน อันได้แก่ เครื่องมือ เครื่องจักร รถแทรกเตอร์ และรถยนต์ใช้งานขนาดใหญ่ เป็นต้น ซึ่งสินค้าประเภทเหล่านี้จะก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ภายในประเทศเพิ่มขึ้นในระยะยาว อันจะทำให้การนำเข้าในขนาดลดลง และเป็นช่องทางในการส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศมากขึ้น ในอดีตประเทศไทยได้ประสบปัญหาขาดดุลการค้า ทั้งนี้ เป็นเพราะอุตสาหกรรมในประเทศส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมทดแทนสินค้าเข้าเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ซึ่งยังมีความต้องการน้อย อุตสาหกรรมไม่สามารถขยายตัวได้เท่าที่ควร นโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันจึงมุ่งไปในทางส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและในทางขนขวายหาตลาดสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมในต่างประเทศ ในระหว่างปี ๒๕๐๕ ถึง ๒๕๑๔ ปรากฏว่า ถึงแม้สินค้าส่งออกของประเทศจะมีมูลค่าสูงขึ้น แต่อัตราการขยายตัวของ

มูลค่าสินค้าส่งออกของประเทศเคลื่อนไหวไม่แน่นอน เพราะโครงสร้างของสินค้าส่งออกยังประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ทางเกษตรและวัตถุดิบถึงประมาณร้อยละ ๘๕ ของสินค้าส่งออกทั้งหมด การส่งผลิตภัณฑ์ขั้นปฐมไปจำหน่ายต่างประเทศมักจะประสบปัญหาในกลางต่างประเทศเสมอ ซึ่งนอกจากจะมีสาเหตุจากความไม่แน่นอนของราคาแล้ว ราคาผลิตภัณฑ์ขั้นปฐมยังมีแนวโน้มที่จะลดต่ำลง เพราะการกีดกันของประเทศที่พัฒนาแล้วเพื่อคุ้มครองกสิกรในประเทศของตน และจากนโยบายพึ่งตัวเอง (self - sufficiency) ในด้านอาหารของประเทศที่กำลังพัฒนาอยู่ ยิ่งกว่านั้นผลิตภัณฑ์ขั้นปฐมบางชนิดยังต้องแข่งขันกับวัสดุสังเคราะห์ (synthetics) อีกด้วย ตลอดจนความต้องการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง อันเนื่องมาจากความเจริญทางเทคโนโลยีของอุตสาหกรรม การกีดกันและการแข่งขันดังกล่าวข้างต้นทำให้ราคาสินค้าส่งออกมีแนวโน้มต่ำลงและมีการเคลื่อนไหวมาก เป็นผลสะท้อนถึงอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออกของประเทศ

นอกจากโครงสร้างของสินค้าส่งออกของประเทศยังประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ทางเกษตรและวัตถุดิบเป็นส่วนใหญ่แล้ว การส่งออกของประเทศไทยยังเป็นการส่งออกในลักษณะรูรั่วเพื่อสินค้าเหลือบริโภคน (Vent for Surplus) อีกด้วย การส่งออกในลักษณะนี้ก่อให้เกิดการผลิตเพื่อสนองความต้องการภายในประเทศ แต่เมื่อสามารถผลิตได้เกินความต้องการ จึงขนขายหาทางส่งส่วนที่เหลือจากความต้องการภายในประเทศไปจำหน่ายในต่างประเทศ โดยไม่ถือว่าการส่งออกเป็นเป้าหมายสำคัญมาก่อน ซึ่งการส่งออกในลักษณะเช่นนี้ บ่อยครั้งที่ต้องขายในราคาขาดทุน แต่อุตสาหกรรมดังกล่าวก็ตั้งอยู่ได้ เพราะได้รับการชดเชยในด้านการขายสินค้าในประเทศในราคาสูง อันเนื่องจากการคุ้มครองอุตสาหกรรมของรัฐ

ในด้านสินค้าขาเข้านั้น เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้สินค้าขาเข้ามีมูลค่าสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นเพราะประเทศไทยจำเป็นต้องซื้อสินค้าประเภททุน เพื่อการพัฒนาโครงสร้าง (Infrastructure) และเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนสินค้าอื่น ๆ เพื่อสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สินค้าขาเข้าประเภททุนย่อมเป็นกลไกที่สำคัญในการขยายการผลิตและปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

จากการศึกษาถึงข้อเท็จจริงทางการค้าภาวะสินค้าออก สินค้าเข้า และดุลการค้าของประเทศไทยตามที่ผู้เขียนได้บรรยายมาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการค้าต่างประเทศของประเทศไทยทั้งด้านการนำสินค้าเข้าและส่งออกกำลังขยายตัวทั้งด้านปริมาณและมูลค่า แต่การขยายตัวทางการส่งออกไม่สอดคล้องกับการขยายตัวทางการนำเข้า กล่าวคือสินค้าเข้ามีมากกว่าสินค้าออก ดังนั้นจึงทำให้ดุลการค้าของประเทศไทยอยู่ในภาวะติดลบหรือมีดุลการค้าขาดดุล ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงมีความต้องการสินค้าจากต่างประเทศเพื่อการลงทุนและการอุปโภคเป็นอันมาก เพราะประเทศไทยไม่สามารถผลิตสินค้าได้เองทุกชนิด ประกอบกับมีข้อจำกัดทางด้านเงินทุน การผลิต วัตถุดิบ และความรู้ทางเทคโนโลยีด้วย ในทางตรงข้ามประเทศไทยมีสินค้าออกน้อยอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรมแทบทั้งสิ้น จึงต้องประสบปัญหาในด้านการตลาดและการผลิตเป็นอย่างมาก กระทรวงพาณิชย์จึงมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการค้าต่างประเทศของประเทศไทย จึงเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในส่วนที่อยู่ในขอบเขตของอำนาจหน้าที่ซึ่งจะกระทำได้ ดังที่ผู้เขียนจะได้วิจารณ์ถึงบทบาทของกระทรวงพาณิชย์ดังต่อไปนี้

บทบาททางการส่งออก สินค้าขาออกที่กระทรวงพาณิชย์มีบทบาทในการส่งออกมากที่สุดได้แก่ข้าวและข้าวโพด โดยเริ่มตั้งแต่การออกไปสำรวจผลผลิตในแต่ละฤดูกาลผลิตเพื่อประมาณว่าจะได้ผลผลิตเท่าไร ผลผลิตส่วนหนึ่งจะกันไว้เพื่อบริโภคภายในประเทศ ส่วนที่เกินจากการบริโภคภายในประเทศจะถูกส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศทั้งในรูปแบบของรัฐบาลต่อรัฐบาลและเอกชนต่อเอกชน กระทรวงพาณิชย์ได้ตรวจสอบคุณภาพของข้าวและข้าวโพดส่งออกให้เป็นไปตามสัญญาซื้อขายอีกด้วย ทางด้านสินค้าสิ่งทอกระทรวงพาณิชย์ได้เจรจากับรัฐบาลของประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่นประเทศในกลุ่มตลาดรวมยุโรปและสหรัฐอเมริกา ขอให้สินค้าสิ่งทอจากไทยมีโอกาสส่งเข้าไปจำหน่ายในประเทศเหล่านั้นมากขึ้น นอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์ได้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าขาออกรวม ๑๐ รายการ คือ ปอฝอก ข้าวโพด เมล็ดละหุ่ง เกล็ดปุยพูน ไม้สักแปรรูป ข้าวฟ่าง เครื่องเงิน ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์หนังสำหรับหลัง เพื่อป้องกันมิให้ผู้ส่งออกที่ทุจริตทำลายตลาดรับซื้อของประเทศในคานบริการทางการค้าได้ช่วยเหลือผู้ส่งออกของไทยให้มีโอกาสติดต่อกับผู้นำเข้าของต่างประเทศโดยตรง ทางด้านส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ได้เข้าร่วมในงานแสดงสินค้าในต่างประเทศ และส่งคณะผู้แทนทางการค้าไป

เยือนประเทศต่าง ๆ เป็นครั้งคราว ถึงแม้ว่ากระทรวงพาณิชย์จะมีบทบาทในการส่งออกจริง แต่ผู้เขียนมีความเชื่อความบทบาทดังกล่าวเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมการส่งออกของประเทศเท่านั้น บทบาทจริง ๆ อยู่ที่ผู้ผลิตและผู้ส่งออกเนื่องจากประเทศไทยมีระบบการค้าต่างประเทศแบบ วิสาหกิจเสรี การค้าส่วนใหญ่จึงอยู่ในมือของเอกชน ดังนั้นการส่งออกของประเทศไทยจึงเป็นไปตามวิถีทางการค้าโดยเอกชน โดยมีกระทรวงพาณิชย์ทำหน้าที่ส่งเสริม-ช่วยเหลือแก้ไข อุปสรรค และควบคุมการส่งออกบางอย่างเพื่อผลประโยชน์ของประเทศ

บทบาททางการค้านำเข้า ได้แก่มบทบาทในการหาแหล่งซื้อสินค้าที่ประเทศไทยมีความต้องการ และบทบาทในการพยายามลดการนำเข้าในฐานะที่เป็นมาตรการลดดุลการค้า ขาดดุล บทบาทในการหาแหล่งซื้อสินค้าเป็นหน้าที่โดยตรงของกระทรวงพาณิชย์เพื่อลดในการกระจายการนำเข้าไม่ให้เกิดอยู่ที่ประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป เช่น พยายามกระจาย การซื้อสินค้าที่เคยซื้อจากญี่ปุ่นไปยังประเทศอื่น ๆ และในกรณีที่เกิดการขาดแคลนภายใน ประเทศเช่น กระดาษและน้ำมัน ก็พยายามหาแหล่งซื้อใหม่ ๆ เป็นการเพิ่มเติม ส่วนบทบาท ในการลดการนำเข้า เป็นหน้าที่ซึ่งจะต้องประสานงานกับกระทรวงการคลัง โดยเสนอแนะให้ รัฐบาลขึ้นอัตราสินค้าขาเข้าที่เห็นว่าไม่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และกระทรวง พาณิชย์เองก็ควบคุมการนำสินค้าบางอย่างเข้าประเทศด้วย ผู้เขียนมีความเห็นว่าการกระทรวง พาณิชย์มีบทบาทอย่างแท้จริงในด้านการหาแหล่งซื้อและลดการนำเข้า เพียงแต่ทำไมไม่ค่อยกล้า ใช้วิธีการลดการนำเข้าเพราะเกรงว่าประชาชนจะไม่พอใจ การนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ นั้น ถ้าปล่อยให้เอกชนมีบทบาทแค่เพียงฝ่ายเดียวจะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เพราะ เอกชนไม่มีอำนาจในการต่อรอง และจะมีการนำสินค้าเข้าโดยไม่มีเป้าหมายเป็นส่วนรวม ดังนั้น กระทรวงพาณิชย์จึงเข้ามามีบทบาทในการคอยดูแลให้การนำเข้าของประเทศดำเนินไป ตามความต้องการของประเทศเป็นส่วนรวม นอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์ยังมีส่วนช่วยการนำ เข้าในทางอ้อม โดยช่วยแก้ปัญหาการนำเข้าตามที่ฝ่ายเอกชนร้องขอ และเจรจากับขั้วรวม เคนเรือของต่างประเทศขอสิทธิให้เรือไทยได้ขนส่งสินค้ามากขึ้น

อนึ่ง บทบาทของกระทรวงพาณิชย์ในด้านการค้าต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น หากจะนำ มาพิจารณาในแง่ความถูกต้องตามกฎหมายไปยังคัมภีร์ในอำนาจของกระทรวงพาณิชย์ เช่น พระราชบัญญัติ

พระราชกฤษฎีกา และประกาศกระทรวง ผู้เขียนพดที่จะพิจารณาแจกแจงรายละเอียดตามประเภทของสินค้าเข้า - ออกที่สำคัญได้ดังนี้.-

สินค้าขาเข้า พ.ร.บ. สินค้าขาเข้าให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดคุณสมบัติผู้ค้าขาเข้าส่งออกในค่านพุงจดทะเบียนและต้องเป็นสมาชิกของสมาคมพ่อค้าชาว ส่วน พ.ร.บ. ควบคุมการส่งออกภายนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่างให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำเข้าและผลิตภัณฑ์ของชาวเขาประเทศ รวมทั้งการส่งออกนอกประเทศ นอกจากนี้ยังมีประกาศกระทรวงพาณิชย์ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการกำหนดค่าพรีเบียมขาเข้า การตรวจสอบคุณภาพขาเข้าส่งออก การจัดสรรโควตาขาเข้าส่งออก และการสำรองขาเข้าในการส่งออกเป็นต้น

สินค้าขาไป พ.ร.บ. มาตรฐานสินค้าขาออกให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดและตรวจสอบมาตรฐานขาไปส่งออก ส่วน พ.ร.บ. ควบคุมการส่งออกนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าบางอย่างให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการส่งขาไปออก โดยที่ผู้ส่งออกจะต้องได้รับใบอนุญาตส่งออกจากกระทรวงพาณิชย์เสียก่อน นอกจากนี้ก็มีประกาศกระทรวงพาณิชย์ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการจัดสรรโควตาขาไปส่งออกด้วย

สินค้าน้ำมันสำเร็จรูป พ.ร.บ. มาตรฐานสินค้าขาออกให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดและตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปส่งออก ซึ่งได้แก่มันสำเร็จรูปน้ำมันสำเร็จรูปแท่ง กากมันสำเร็จรูป และมันสำเร็จรูปอัดเม็ด

สินค้าปอ พ.ร.บ. มาตรฐานสินค้าขาออกให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดและตรวจสอบมาตรฐานปอส่งออก ซึ่งรวมทั้งปอแก้วและปอกระเจา และ พ.ร.บ. ควบคุมการส่งออกนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่างให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการส่งเมล็ดปอและลูกปอออก

สินค้านุ่น พ.ร.บ. มาตรฐานสินค้าขาออกให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดและตรวจสอบมาตรฐานนุ่นส่งออก

สินค้าไม้สัก พ.ร.บ. มาตรฐานสินค้าขาออกให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดและตรวจสอบมาตรฐานไม้สักแปรรูปส่งออก แต่ไม่รวมถึงไม้สักเหลี่ยม กระเบื้อง

ไม้สักปู้พื้น และ ไม้สักบางสำหรับทำไม้อัด ส่วน พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำไม้สักเข้า

สินค้าข้าวฟ่าง พ.ร.บ.มาตรฐานสินค้าราชการให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการกำหนดและตรวจสอบมาตรฐานข้าวฟ่างส่งออก แต่ใช้บังคับเฉพาะข้าวฟ่างที่กะ เทาะ เปลือกออกแล้วเท่านั้น ส่วน พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำข้าวฟ่างเข้า

สินค้าเครื่องจักรที่ไม่ใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วน พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำเครื่องสี่ขาชนิดคกกลบเป็นรำ เข้าประเทศ

สินค้านานพาทนะและชิ้นส่วน พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำรถยนต์และจักรยานยนต์ใช้แล้วเข้า ไม่ว่ารถนั้น ๆ จะได้รับการปรับปรุงสภาพแล้วหรือไม่ก็ตาม

สินค้าเสื้อผ้าและรองเท้า พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำสิ่งทอชนิดเป็นผืนและ เป็นพับซึ่งมีไหมผสมอยู่ตั้งแต่ ๕๐% ขึ้นไปเข้ามาภายในประเทศ

สินค้าโลหะ พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำคีมทุกเปลวและ เหล็กเส้นบางขนาดเข้า และให้อำนาจในการควบคุมการส่งเหล็กเส้น เศษเหล็ก และ เศษอะลูมิเนียมออกป็นอกประเทศ

สินค้าน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำน้ำมันเตาเข้าประเทศ

สินค้าเคมีภัณฑ์ พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกป็นอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำอะซิติกแอนไฮไดรด์ อะซิติกคลอไรด์ บัญแอมโมเนียมซัลเฟต บัญยูเรีย กรดและ เกลือกรดซัลฟามิก แคลเซียม —

แอมโมเนียมไนเตรท แอมโมเนียมซัลเฟตไนเตรท แอมโมเนียมซัลโฟไนเตรท แอมโมเนียมไนเตรท และปุ๋ยเคมีผสมไนโตรเจน เฉพาะที่มีฟอสฟอริกแอซิดหรือโปแตชรวมอยู่ต่ำกว่า ๕% เข้ามารายในประเทศ

สินค้าอาหารและเครื่องคั้น พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกนอกและการนำเข้ามา ในราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำเข้า กาแฟ พริกไทย ข้าวจาว ข้าวเหนียว ข้าวเปลือก และมังซูสเขาประเทศ และให้อำนาจในการ ควบคุมการส่งน้ำตาลทรายออกไปนอกประเทศ

สินค้าผลิตภัณฑ์โลหะ พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกนอกและการนำเข้ามาใน ราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำเข้า เหรียญโลหะ ผสมทองขาวและถึงบรรจุแก๊สเข้ามาในประเทศ

สินค้าเครื่องใช้ในยาน พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกนอกและการนำเข้ามาใน ราชอาณาจักรซึ่งสินค้าบางอย่าง ให้อำนาจกระทรวงพาณิชย์ในการควบคุมการนำเข้า กระจก เบื้องเค็ดอบบรรจุอาหารที่อาจมีตะกั่วละลาย เล็อกก และ เล็อกพลาสติกเข้ามาภายใน ประเทศ

อำนาจหน้าที่ทางการค้าต่างประเทศตามควมควบคุมหมายดังกล่าวข้างต้น เป็นอำนาจ หน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสินค้าเข้า - ออก ที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะ นอกจากนี้แล้วยังมีกฎหมายอื่น ๆ ที่ให้อำนาจแก่กระทรวงพาณิชย์ในด้านการค้า ต่างประเทศอีกเช่น พ.ร.บ.ส่งเสริมสินค้าขาออก และ พ.ร.บ.ป้องกันการค้าบางอย่าง ในการขนส่งสินค้าทางเรือ เป็นต้น ผู้เขียนเชื่อว่าบทบาทของกระทรวงพาณิชย์ในด้านสินค้า เข้า - ออกประเภทอื่น ๆ ยังมีอยู่น้อย โดยส่วนใหญ่ของภาวะการค้าเป็นไปตามอุปสงค์และ อุปทานของสินค้าทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศเสียมากกว่า

ง. การแก้ไขดุลการค้าของกระทรวงพาณิชย์

โดยที่ประเทศไทยต้องประสบการขาดดุลทั้งดุลการค้าและดุลการชำระเงิน จึง จำเป็นต้องหาทางลดจำนวนดุลการค้าขาดดุลให้ลดลง หากปล่อยให้จำนวนดุลการค้าขาดดุล เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และดุลการชำระเงินอยู่ในสภาพที่ขาดดุล เศรษฐกิจของประเทศอาจจะไ้ รับความกระทบกระเทือนทุนสำรองระหว่างประเทศอาจจะลดลงอยู่ในระดับที่ไม่มั่นคง

เพียงพอ และอาจจะขาดแคลนเงินตราต่างประเทศเพื่อซื้อสินค้าประเภททุนสำหรับพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและสินค้าบริโภคเพื่อบำบัดความต้องการของประชาชน

✓ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สาม พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๙ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาการพาณิชย์เพื่อปรับปรุงดุลการค้าขาดดุลให้ลดลง โดยการส่งเสริมสินค้าขาออกทั้งด้านเกษตรและอุตสาหกรรม และได้กำหนดเป้าหมายของการส่งสินค้าออกให้เพิ่มขึ้นและส่งสินค้าเข้าให้ลดลงเป็นลำดับ

✓ เนื่องจากดุลการค้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับสินค้าออกและสินค้าเข้า การแก้ไขปัญหาดุลการค้าจึงต้องแก้ที่สินค้าออกและสินค้าเข้า คือ เพิ่มปริมาณและมูลค่าสินค้าออกให้มากขึ้น และให้สินค้าเข้าเพิ่มในอัตราส่วนน้อยกว่าสินค้าออกหรือลดการนำสินค้าเข้าลง โดยเฉพาะสินค้าที่ไม่จำเป็นหรือสามารถผลิตได้ในประเทศ

✓ ๑. การส่งเสริมสินค้าออก การเพิ่มปริมาณและมูลค่าสินค้าออกให้มากขึ้น เป็นการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด เพราะยังช่วยเพิ่มรายได้ของบุคคล รายได้ของรัฐบาลและรายได้ประชาชาติ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

✓ กระทรวงพาณิชย์ ใ้ร่วมมือกับหน่วยราชการต่าง ๆ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม และวงการค้า เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาคมสหภาพส่งออก ให้มีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นทั้งสินค้าเกษตร สินค้าแปรรูป และสินค้าอุตสาหกรรม ทั้งนี้ โดยเสนอแนะและดำเนินมาตรการต่าง ๆ อาทิ ให้ฝ่ายผลิตเร่งรัดการผลิตสินค้าที่ตลาดต่างประเทศมีความต้องการ อาทิ ข้าวโพด ถั่วเหลือง กุ้งสด วิจัยภาวะของสินค้าออกและตลาดต่างประเทศ เพื่อไขปริศนาในการวางแผนการผลิต การตลาด และการส่งออก แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งออก เช่น ปัญหาข้อจำกัดทางการค้าของรัฐบาลต่างประเทศ ปัญหาภาษีอากร ปัญหาอระวางเรือ ขยายตลาดต่างประเทศ และ เผยแพร่สินค้าไทยให้เป็นที่แพร่หลาย เนื่องจากประเทศไทยขาดดุลการค้ากับประเทศญี่ปุ่นมากที่สุดถึงกว่า ๕๐ % ของการขาดดุลทั้งหมด กระทรวงพาณิชย์ จึงได้พยายามหาทางให้ญี่ปุ่นซื้อสินค้าจากไทยมากขึ้น ในการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมการค้า คณะผู้แทนไทยได้เสนอให้มีการกำหนดเป้าหมายการส่งสินค้าออกจากไทยไปญี่ปุ่นเป็นรายสินค้า เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๑๓ และได้ตกลงตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย - ญี่ปุ่น

ระดับเอกชนขึ้น เพื่อให้มีหน้าที่พิจารณากำหนดเป้าหมายการส่งสินค้าออกจากไทยไปญี่ปุ่นเป็นรายสินค้าในแต่ละปี ทางฝ่ายไทย กระทรวงพาณิชย์ได้ออมให้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นผู้ตั้งคณะกรรมการ ทางฝ่ายญี่ปุ่น องค์การสหพันธ์เศรษฐกิจของญี่ปุ่น (Federation of Economic Organization หรือ KEIDANREN) ได้รับความหมายให้เป็นผู้ตั้งคณะกรรมการ

กระทรวงพาณิชย์ยังร่วมมือกับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสมาคมอุตสาหกรรมไทย พยายามที่จะส่งสินค้าอุตสาหกรรมและกิ่งอุตสาหกรรมไปขายให้ญี่ปุ่น เนื่องจากค่าจ้างแรงงานในญี่ปุ่นเพิ่มสูงขึ้น ญี่ปุ่นจึงเปลี่ยนโครงสร้างอุตสาหกรรม จากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก (labour intensive industries) ไปสู่อุตสาหกรรมที่ใช้ทุนมาก หรือที่ใช้เทคนิคก้าวหน้า (capital intensive or technically advanced industries) ในการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการเมืองการค้าระดับเอกชนที่กรุงโตเกียว เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๔ คณะผู้แทนไทยได้เสนอสินค้าอุตสาหกรรมที่จะส่งไปขายญี่ปุ่นรวมทั้งเป้าหมายประมาณ ๒๐ รายการ และในการประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมการค้าครั้งที่ ๔ ที่กรุงโตเกียวในระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๕ มกราคม ๒๕๑๕ คณะผู้แทนไทยซึ่งมีปลัดกระทรวงพาณิชย์ ในฐานะผู้ทำหน้าที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นหัวหน้าคณะ ก็ได้ขอรับรองรัฐบาลญี่ปุ่นในเรื่องสินค้าอุตสาหกรรมดังนี้

(ก) ให้การสนับสนุนการนำสินค้าอุตสาหกรรมจากไทยเข้า หากมีอุปสรรคอย่างใดทั้งด้านภาษีศุลกากร และด้านข้อจำกัดในการนำเข้าต่าง ๆ ก็ขอให้รัฐบาลญี่ปุ่นช่วยแก้ไขอุปสรรคเหล่านี้ด้วย

(ข) ขอให้กระทรวงการค้าต่างประเทศและอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น (MITI) ให้การสนับสนุนแก่ KEIDANREN ในการส่งคณะผู้แทนมายังประเทศไทยเกี่ยวกับสินค้าอุตสาหกรรมที่ไทยเสนอขายญี่ปุ่น เพื่อเจรจาในรายละเอียดเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย และการซื้อขายกันต่อไป

(ค) ขอให้องค์การการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan External Trade Organization) ให้ความร่วมมือต่อไปเกี่ยวกับการส่งสินค้าอุตสาหกรรม จาก ไทยไปญี่ปุ่น และในการจัดการประชุมระหว่างคณะผู้แทนของ KEIDANREN กับคณะผู้แทนของสภาหอการค้าที่จะจัดขึ้นในประเทศไทยในปี ๒๕๑๕

(ง) ขอให้รัฐบาลญี่ปุ่นพิจารณาจัดหาผู้เชี่ยวชาญในด้านการตลาดสินค้าอุตสาหกรรม มาช่วยเหลือประเทศไทย

(จ) ขอให้รัฐบาลและวงการธุรกิจของญี่ปุ่นช่วยเหลือในการจำหน่ายสินค้า อุตสาหกรรมจากไทยไปญี่ปุ่น และไปยังประเทศที่สาม สินค้าอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมการส่ง ออกนี้เป็นจำนวนมากมาจากโรงงานรวมทุนระหว่างไทยและญี่ปุ่น จึงเท่ากับเป็นการช่วยเหลือ การลงทุนของฝ่ายญี่ปุ่นด้วย

(ฉ) การลงทุนของญี่ปุ่นในประเทศไทย ควรเปลี่ยนความสำคัญจากการผลิต สินค้าอุตสาหกรรมสำหรับทดแทนสินค้าเข้า (Import substitute industries) มาเป็นการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อส่งออก (Export-oriented industries) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓

เนื่องจากสินค้าออกมีความสำคัญยิ่งต่อผู้ผลิตและต่อเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบ กับปัจจุบันนี้การแข่งขันในด้านการส่งสินค้าออกของประเทศต่าง ๆ ใ้ทวีความรุนแรงขึ้นเป็น ลำดับ กระทรวงพาณิชย์จึงได้ให้ความสนใจแก่สินค้าออกเป็นพิเศษ โดยส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศให้มากที่สุดเท่าที่จะไม่กระทบกระเทือนต่อระดับ ราคาภายในประเทศ และได้สนับสนุนให้มีการกระจายการส่งสินค้าออกให้มีสินค้าส่งออก มากขึ้น (diversification of exports) ทั้งในด้านการเกษตร สินค้าแปรรูป และสินค้าอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังได้พยายามที่จะรักษาและขยายตลาดต่างประเทศให้ กว้างขวางยิ่งขึ้นด้วย การดำเนินการในเรื่องนี้ได้ประสบผลเป็นที่น่าพอใจ โดยเฉพาะ อย่างยิ่งสินค้าสำคัญของประเทศที่มีอุปสรรคในด้านการส่งออก เช่น ข้าว ปรากฏว่าในปี ๒๕๑๔ สามารถส่งออกได้สูงมากถึง ๑.๖ ล้านตัน เทียบกับ ๓ ปีก่อน ระหว่างปี ๒๕๑๑ ถึง ๒๕๑๓ ซึ่งส่งออกได้เพียงปีละประมาณ ๑ ล้านตันเท่านั้น และได้มีสินค้าเพิ่มขึ้นอีก หลายชนิด เช่น ปอ ผลิตภัณฑ์เส้นสำปะหลัง ข้าวโพก และกุ้งสด เป็นต้น ในด้านการแปรรูป

และอุตสาหกรรมก็ได้เริ่มมีการส่งออกควน เช่น สับปะรดกระป๋อง กระสอบป่าน กระจกแผ่น และผ้าไหมไทย สำหรับประเทศที่ทำการค้าขายติดต่อกับประเทศไทยก็ขยายเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยมีทั้งประเทศในเอเชีย ตะวันออกกลาง แอฟริกา ยุโรปและอเมริกา

๒. การลคสินค้าเข้า เนื่องจากประเทศไทยมีอุตสาหกรรมค้าขายคุดเรื้อรังมาเกือบ ๒๐ ปีแล้ว จึงมีความจำเป็นตองรีบแก้ไขภาวะอุตสาหกรรมค้าขายคุดโดยรีบความเพื่อเป็นการป้องกันเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศมิให้กระทบกระเทือน ซึ่งลำพังแต่เพียงการเพิ่มการส่งออกอย่างเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ เพราะสินค้าออกที่สำคัญของไทยยังมีน้อยชนิดและยังต้องประสบปัญหาแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นตองไขมาตรการในการลคสินค้าเข้าด้วย ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ก็ได้ดำเนินการโดย

(ก) ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ทดแทนสินค้าเข้าและเพื่อการส่งออก เพื่อให้สินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภคภายในประเทศมีมากขึ้น อันจะเป็นผลให้การนำเข้าลดลง โดยการพิจารณาให้ความคุ้มครองในด้านการควบคุมการนำสินค้าชนิดเดียวกันเข้าจากต่างประเทศ

(ข) ส่งเสริมการใช้สินค้าที่ผลิตใภายในประเทศ โดยการจัดงานแสดงสินค้าไทยประเภทต่าง ๆ หมุนเวียนกันไป เช่น สินค้าอาหาร สินค้าเครื่องหนัง สินค้าเครื่องครัว และสินค้าผ้าเป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการแนะนำให้ประชาชนได้ทราบว่ามีสินค้าอะไรบ้างที่ผลิตใภายในประเทศ อันจะเป็นการขยายตลาดการอุปโภคบริโภคสินค้าไทยและ เป็นผลให้การนำเข้าจากต่างประเทศลดลง

(ค) เพิ่มอากรขาเข้า กระทรวงพาณิชย์ได้พิจารณาร่วมกับกระทรวงการคลัง และกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มอากรสินค้าขาเข้าชนิดต่าง ๆ กว่า ๒๐๐ รายการ ซึ่งเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยหรือเป็นสินค้าที่สามารถผลิตได้เองภายในประเทศ เพื่อเป็นการสะกั กั้นการนำเข้าจากต่างประเทศให้ลดลง

(ง) ห้ามนำสินค้าบางชนิดเข้าประเทศ เช่น รถยนต์ และจักรยานยนต์ไขแล้ว กระสอบป่าน เสื้อ ข้าว และกระดาษคราฟท์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อผลทางเศรษฐกิจของชาติและ ยังเป็นการคุ้มครองการผลิตภายในประเทศอีกด้วย

มาตรการต่าง ๆ ที่ใช้ในการส่งเสริมสินค้าออกและลดการนำเข้า โดทำ
ให้จำนวนดุลการค้าขาดดุลในปี ๒๕๑๔ ลดลง ปรากฏว่า ในปี ๒๕๑๔ สินค้าเข้ามีมูลค่า
๒๖,๗๘๔ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๑๓ ประมาณร้อยละ ๑ ส่วนสินค้าออกมีมูลค่า ๑๗,๒๘๑
ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๑๓ ประมาณร้อยละ ๑๗ ในปี ๒๕๑๔ ประเทศไทยจึงขาดดุลการค้า
๘,๕๐๓ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๑๓ ประมาณร้อยละ ๒๓

ในระยะ ๔ เดือนแรก (มกราคม - เมษายน) ของปี ๒๕๑๕ ปรากฏว่าสินค้า
เข้ามีมูลค่า ๘,๖๖๐.๘ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปี ๒๕๑๔ ประมาณ ๗๕๐ ล้านบาท
หรือร้อยละ ๘ ส่วนสินค้าออกมีมูลค่า ๗,๘๔๘.๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันของปี
๒๕๑๔ ประมาณ ๑,๘๒๕.๘ ล้านบาท หรือร้อยละ ๓๓ ในระยะ ๔ เดือนแรกของปี ๒๕๑๕
ประเทศไทยจึงขาดดุลการค้า ๑,๘๑๑.๖ ล้านบาท ลดลงจากระยะเวลาเดียวกันของปี ๒๕๑๔
ประมาณ ๑,๑๗๕ ล้านบาท หรือร้อยละ ๓๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย